

442 Lib. V. de Martyrii Instrumentis

*Ad quem respiciam, nisi ad pauperculum,
et contritum spiritu, et trementem sermones
meos? Pro contritum spiritu, Hebraicè est
(ut observat ibi Leo Castrius) flagellatum
corde. Quod in Martyres nostros cadit potissimum, virgam verberantem sponte sua &
ex corde recipientes: ad quos Deus placatum, & benevolum animum convertit, &
ejus oculi maximè intenti sunt, ut in speculum divine benevolentiae, & contemplationis dignissimum. Lege quæ scripsimus lib. 3. part. 3. cap. 2. de Martyrum justitia ad illa verba Isaiae 50. 6. *Dorsum meum dedi in flagella.**

C A P. X.

*De alapis, colaphis, calcibus, & lapidibus,
quibus Sancti Martyres cœsi.*

1521 In primis alapis, colaphis, & calcibus Martyres percuti saepe: quæ contumeliam indigna est, & doloris plena. At qui alapis, seu palmis cœdi est extensa aut dilatata manu percuti: colaphis verò tunc cœduntur, cum compressa manu, & pugno percutimur. Ita Juvencus Presbyter lib. 4. & Sedulius lib. 5. & Cicero lib. de oratore, colaphos, & alapis distinguunt. Et colaphos compresa manu ac pugno infligi indicant illa apud Terentium in Adelph. act. 4. sc. 1. *Ne mora sit, quin pugnis continuo in mala hæreat.* Non multo post adiecit: *Homini miserio plus quingentos colaphos impegit mibi.* Alapis, & colaphis saepissime pro Christo cœlos fidei Martyres patet ex Epis. 1. Petri cap. 2. 20. *Colaphizati suffertis, & ex Paulo 1. ad Corin. 4. 11. Colaphis cœdimur.* Quæ verba non metaphorice, sed propriè accipienda. Sic inter alios cœsi Torpes, Marcellinus, Epipodius, Aquilina, Tatrana, Felicitates, Pseuippus, Eleuippus, Meleuippus, & Symphorofa, ut confitat ex illorum actis: nec non Pothenus, seu Pothinus Episcopus de quo Eusebius lib. 5. cap. 1. & lib. 8. cap. 3.

Teren.

*Colaphizati
Martyres.*

1. Pet. 2. 20.
1. Cor. 4.
11.

*Varie cœsi
Martyres,
lapidibus.
Rom.
Mar.*

Euseb.

Baron.

*Lapidibus
obrui.*

Suri.

30. Aprilis, ubi de Maximo Martyre: *Tunc Proconsul tulit in eum sententiam, ita dicens: Maximum, qui legibus animum noluit accommodare, ut Magnæ Diana sacrificaret, in terrorem reliquorum Christianorum obrui lapidibus præcipio.* Emerentiana Virgo Agnetis collectanea, lapidibus obruta martyrio est coronata. Eodem modo martyrium consumarunt innumerii alii.

1526 Ingentibus etiam saxis Martyres fuisse oppresos, & excruciatos, liquet ex multorum actis. Unius Martyris Artemii acta non præterea apud Surium to. 5. *Hæc cum au-*

disset Julianus, acerbit lapidas, & dixit eiis: videtis hanc petram, eam in duas par-

tes dividite, & cum alteram partem supina in terris dejeceritis, desuper eam maleficum hunc extendite, alteraque parte cum im-

petu ipsum cooperite, ut is medius intercepas, simul carnes habeas, & ossa corrupta. Eo au-

tem facto dicto citius, & sancto in mediis petris intercepto, tanta erat vis, quæ eum pre-

mebat, ut cum ejus ossa confringerentur, qui-

dam sonus, & fragor à multis exaudiretur. Disrupta enim sunt omnia, quæ erant intra

ipsum, & contrita sunt omnes compages ejus osium, & oculi excesserunt à sede propria. Sed quoniam esset ad hanc adductus necessi-

tatem, non neglexit tamen ad Deum canere, psallebat enim in petra dicens: *Exaltasti me,*

& deduxisti me, quoniam factus es spes mea,

turris virtutis à facie inimici, stauisti supra

petram pedes meos, & direxisti gressus meos.

Sic ergo cum in medio petrarum totum diem ac noctem mansisset Martyr, iussit sceleratus

Julianus disungi petras, eum penitus interiisse, & nullam spiritus partem esse ei relitam

præ illo nimio onore arbitrans. Ille autem amotus à petris, egressus est incedens & suis

utens pedibus, re vera miraculum maxime ad-

mirandum.

1527 Ad Ecclesiam Christianam alapis, & illustratur colaphos percuti in suis Martyribus, spe ex sacris litteris.

et fragmen mali punici, ita genæ tuae, absque eo quod Can. 4. 3.

intrinsecus latet. Lxx. vertunt, & alii ex Pa-

tribus, extra taciturnitatem tuam, vel extra silentium tuum. In purpureo mali punici

cortice agnoscit Ambro. lib. 3. Hexaeme-

tron cap. 13. Ecclesiam tot Martyrum san-

guine speciosam. Consonat Justus Orgelita-

nus Episcopus, qui has Ecclesiæ genas ru-

bentes, ut mali punici cortex, putat esse

Sanctos Martyres, qui imitantates Christi pas-

sionem, roso sanguinis sui decore perfusi

sunt. Clarius dixerim, Ecclesiæ genas eos

esse Martyres, quorum facies alapis, & pu-

gnis audacibus sunt percussæ, contumelioseque dehonestatae pro Christo, pur-

pureum quid præferentes, cum rubedine,

& tumore ex palmarum infictu. Idcirco

assimilantur rfragminibus mali punici mediis,

exterius in dimidiæ sphæræ orbi-

culos tumefcentibus, quasi purpuriso fu-

catis. Quod verò interius purpureas gra-

norum divitias ostentent, ostendit internas

virtutum operationes, quæ teguntur, &

occultantur in Martyribus dum patienti ta-

citurnitate audaces alapis, & impios pu-

gnos in facie sustinet sedati, & modesti.

Atque ab hac venustate commendantur Ec-

clesiæ genæ; à tumore nempe, & purpu-

re nitore quo suffunduntur ex exceptis

pro

Et Martyr. Suppliciis. Cap.XI.

443

pro sponso alapis, & pugnis. Accipe pro corone Gilleberti Abbatis interpretationem nostræ affonantem, ser. 25. in Cantica: *An non ibi quasi fratæ habuisse genas videtur ille, qui eas dedit percutientibus, dedit vel Lentibus, & non avertit à consuentibus?* Bonna quidem hæc fractio, per quam interior ceptum virtus eminere, & que intra carnis corticem concludebatur erumpere gratia. Concludit deinde: *Et ut, si adimplas ea, quæ defuncti passioni Christi in carne tua, si portes stigmata Christi Jesu corpore tuo, jam tibi dicit Christus, quia sicut fragmen mali punici, sic genæ tuae.* Quid pro Martyribus colaphatis luculentius? Vide me lib. 3. p. 3. cap. 2. ad Isaiae cap. 50. 6. & quæ non semel diximus ad illud Pauli ad Colos. 1. 24. *adimplere ea &c.* Pro lapidatis Martyribus ea faciunt, quæ Ecclesiæ Patres jactant de S. Stephano lapidibus obruto. Lege S. Nyssenum orat. de S. Stephano, S. August. Ser. 92. & 94. de diversis, Hilarius Arelatensem, & S. Petrum Dami. sermo. de Stephani laudibus.

C A P. XI.

*De unguis, uncis, pectinibus, novaculis,
& forcipibus ferreis, pro Martyrum carni-*

ficiâ: ubi quod genus tormenti fidiculae

scinditur.

Sic exarnificati multi alii ex Martyribus. Ubi obseruo, laniatos fidiculis saepe in equuleo vel palis seu columnis alligatos, saepe capite ad terram verso. Quod abunde probant acta Nestoris, Marini, Theophili, Justæ, & Rufinæ, Epimachi, Felicis & aliorum.

1530 Secundo *Uncus, & Uncinus apta De uncis, &*

erant instrumenta ad torquendos homines, uncinis.

Galloni.

Ferarum unguibus latera persecando. Gallo-

nus putat cap. 5. fol. 145. unguis fuisse ge-

nus quoddam forcipis cum ferreis sex mu-

cronibus; tametsi ab aliis unguis quid di-

versum fuisse à forcipibus existimet. Illud

certè ex Martyrum actis constat, usitatum

unguis deradi Christianorum corpora. Terrullianus saepe tormenti hujus me-

minit, & præsertim lib. adversus Gnosti-

*cos cap. 1. *Ungulis insuper degustata martyria.* Sic etiam in Apol. cap. 12. & 30. &*

S. Cypr. de lapsis; Nunc equuleus exten-

ret, nunc unguis effoderet. Et Epis. 2. ad Dona-

tum: Carnifex præsto est, unguis effodiens.

S. Grego. Nyss. in vita Thaumaturgi; Cor-

pora horrendis laniabantur unguis. Simili-

ter S. Hiero. Epis. 49. ad Innocentium, &

S. August. Epis. 158. De Thelica fortissimo

Martyre Baronius tom. 2. Annal. Cum icti-

bus ungularum concusa fortius latera sulca-

rentur, profluens que sanguinis unda violen-

tis tractibus emanaret &c. Prudentius in Ro-

mano Martyre: Costas bifurcis execandas un-

guis. Ac deinde; Quam si cruentem membra

carpamus unguis. Sic laniati innumeri Martyr-

es. Vide Marty. Rom. die 16. Martii.

1531 Tertiò *Pectines ferrea erant instru-*

menta, eaque acerbissima, quibus Martyrum

corpora excarnificabantur; similes erant pe-

ctinibus, quibus lana pecti solet, vel iis,

quibus pexi capilli sunt, atque compiti.

Affixa illis erat Gastrula oblonga, quando

Martyr sublimi appendebatur. Sic dilace-

ratae S. Febronia apud Surium to. 3. Aquila

in Monoglio 13. kalen. Junii, Barbara Vir-

go apud Suri. to. 6. & plures alii. Obseruo,

pro unguis, & pectinibus adhiberi solita tor-

toribus testacea fragmenta ad dilaniandos

Martyres. Eusebius lib. 8. cap. 9. Apud The-

baida vero omnem, narrationem superat exer-

citata crudelitas: pro unguis testas adhibe-

bant tortores, quibus totum corpus eo usque

lacerabant, donec carnis eraderent cutem.

Quarto *Novaculae* saepe adhibitæ ad Martyrum carnificinam. Eusebius lib. 8. cap. 3. Eusebius ubi

Qua d tor-

menti ge-

nus Fidi-

cule.